

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Ko van den Bosch
Titel	De Comanche
Jaar	1996
Uitvoering	Alex d'Electrique / Ola Mafalaani

Copyright (C) 1996 by Ko van den Bosch

De COMANCHE

TEKST: Ko van den Bosch

Scene: 0

Intro

*Ruimte wordt gevormd door staalplaten die tegen de wanden staan.
Willekeurig. Rechts staan glasplaten, drie aan elkaar geschakeld.
Aan de middelste glasplaat hangt een wasbakje. Links staan twee
glasplaten onder een hoek van 45 graden geschakeld.
In het midden, iets naar achter een chesterfield. Links een grote hoeveelheid
DDR-kokers in waterpotten, zandemmers. Boven hangt, iets uit het midden
een lichtbak met staalrooster.
Intro-muziek. Lichtbak begint te schudden. Er valt glas. SCHOONMAAKSTER komt met
COMANCHE in mop-wagen opgereden.*

Scene 1:

Lekker legge

Nog onder de muziek probeert de SCHOONMAAKSTER moeizaam de levenloze COMANCHE in een stoel te tillen. Het hoofd van de indiaan is verborgen onder de Hansaplast. De COMANCHE wordt in de chesterfield gehesen. SCHOONMAAKSTER maakt een choreografie van handelingen, terwijl ze wild praat. Als de muziek stil valt worden haar woorden verstaanbaar

SCHOONMAAKSTER:

Zeg wat ik moet doen
zeg het, Indiaan.
Ik heb het tot hiertoe gebracht.
Ik weet het niet meer.
Ik weet niet eens
of ik verstandig aan het doen zit.
Met groot verlangen
zou ik graag met een emmer van jouw dromen willen staan
en dat is helemaal niet erg
als het eroverheen klotst
want dat is juist fris
voor op de gang.
Waar zijn je rooksignalen, Indiaan.
Bel me op
Stuur een fax.
De Indianen zijn in kampen beloofd.
Mogen ook niet roken
op straat niet
in parken niet
of in een bosje op de vlakte ook niet enzo.
De Indianen worden gek van eenzaamheid
Ze willen de hele stam bij elkaar roepen
maar ze hebben geen rook meer.
Dat verspreidt een hoop treurigheid bij de Comanches
en de Apachen
de Mandans
de Sioux
de Navajo
de Seminoles
de Cherokee
de Cheyenne
de Kwakiutl
en natuurlijk ook de Nez Perces
en de Mohicanen.
Maar die hebben een nog grotere treurigheid eigenlijk
want die hebben geen familie meer om rooksignalen te geven en zo.
Hadden de Indianen rook
nou,
dan zou de ziekte pas goed uitbreken
en zou van alle kanten

een schoon sop over de vloer stromen
met alle soorten van reinigingsmiddelen.
Marlboro Man
wordt van zijn paard gerost
door woedende roodhuiden.
Camel Man krijgt rugkanker
de twee gezwellen op zijn rug
worden operatief verwijderd.
Als de Indianen doorroken
groeit Romeo uit Juliet

Ik maak mijn vinger nat
en voorzichtig
zit ik ze tussen jouw lippen aan het steken.
Zo voorzichtig als zij haar zus belt
Zo voorzichtig zij haar vingers ook in de telefoon steekt enzo
Het is het laatste.
Alles is droog.
Geen angstzweet niet
en ook geen tranen.
Comanche wordt dan wakker
anders staat zij zo alleen en zo.
Zij is niet lelijk
Je ogen moeten mij zien.
Wat voor kleur hebben je ogen.
Weet zij niks van
Zij heeft alles achtergelaten.
Voor haar is er niks meer
Zij gaat niet meer terug.
Niet naar de twee kratten bier niet
Niet naar het kattenvoer ook niet
Nooit.
En jij staat nog steeds
ergens
te zwaaien
Tussen hemel en aarde sta je te wankelen

Lange pauze.

Heel voorzichtig probeert de schoonmaakster een stukje pleister los te trekken om te zien wat eronder zit. Halverwege durft ze niet meer en stopt.

Scene 2

Kinderen

*De SCHOONMAAKSTER gaat in het behansaplaste blikveld van de COMANCHE staan en tilt verwachtingsvol haar rok op.
Teleurgesteld laat ze het weer zakken.*

VROUW:

Weet je Comanche
Er doet zoveel ellende in de wereld.
Kijk nou toch eens.
Als ander mensen dat zien
staan ze op
en protesteren.
Jij ligt maar.
Daar liggen mensen aan het dood gaan.
En zitten mensen aan het doodgaan.
Staan mensen aan het doodgaan.
Nog geen houding gevonden
door de knapste doktoren niet
waarin je niet kan doodgaan.

pauze

Maar kijk
moet je toch toegeven
dat jij maar makkelijk aan het comfortabelen zit
door mij.
Jij krijgt geen verkrachtsels
van andere mannen over je heen.
Jij wordt niet weggevoerd
jij hebt geen honger
jij hebt geen dorst
jij rookt nog
als ik enzo de pijp opsteek.
Moet ik alles doen.

Ik zit onder de spanning onder de gordel.
Voor jou gaan roken ook.
We kunnen toch met zijn tweeen.
Weggaan
Of helpen.
Het lijkt me zo romantisch
dat we met zijn tweeen zouden helpen.
Kinderen adopteren
Ik vraag je niet het te maken.
We kunnen het gewoon adopteren
als we
met veel angst en twijfel
de juiste formulieren zorgvullen
lukt dat vast.

Leer ik het hoe je streeploos moet dweilen
en ontsmetten
Leer jij het de sterren vasthouden
en scalperen en zo.
En zo.

De SCHOONMAAKSTER poetst haar tanden.

SCHOONMAAKSTER:

Nu worden ze wakker.
Mijn man met zijn raspbaard
De kat wordt wakker
en heeft geen voer.
De was wordt wakker
en ligt te stinken.
Zuur.
De was
begint weer langzaam
naar mijn man te ruiken.
In de wasmachine
ligt mijn man
zuur
Mijn man heeft nog twee kratten bier
voordat hij me gaat missen.
De kat heeft nog
zestig blikken kattevoer
voordat zij me gaat missen.
En de was
die mist me niet
die stinkt alleen.

SCHOONMAAKSTER pakt een infuus-slang, stopt die in zijn mond en loopt met het andere eind naar de kraan van de wasbak. De slang is te kort. Ze rukt, de Indiaan valt naar voren. De slang is nog te kort. de SCHOONMAAKSTER trekt de wastafel van de muur en brengt hem naar de COMANCHE. Het water blijft doorlopen.

Wanneer ze de wastafel op de grond zet, komt de COMANCHE tot leven. Hij maakt een wandelingetje, waarbij hij alles overhoop schopt. Een glazen tafeltje met waterkokers valt om. Waterkoker blijft op glas liggen en bereidt zo een onaanvaardbaar risico. Later in de voorstelling springt de verhitte glasplaat. Nadat het halve decor is ingestort, acht de COMANCHE het verstandig even stil te staan.

Scene: 3

Vlucht

SCHOONMAAKSTER:

Als je door de tuin loopt
moet je achter je opletten
en op jezelf.

Ik stal hem bij de messen vandaan.
Iedereen zat zich aan het steriliseren
en zo
heb ik hem weggenomen.

Ren door de gang
op mijn zolen

En heb normaal gedaan.

Ging ik anti-septisch in de lift staan.

Niemand keek naar de schoonmaakster.
Zij dweilden hun gedachteplassen
met alle sterf-gevallen
en de wonden die niet meer
dicht te naaien konden.

Ging ik ook langs de achtste verdieping
waar het laatste restje leven
uit oude wrakken wordt gewrongen
totdat ze niet meer schuimen.

Waar het krakken
van de botten hoort.

Waar alles naar gruis klinkt.

Rent zij over de grond met haar zolen.

En iedereen rent haar over de grond tegemoet.

Maar zij zitten haar niet te zien
zoals ze haar nooit zien.

Omdat de krachtig schoonmaakmiddel voor gangen en vloeren
ook de ogen en oren doodt.

Gaat het alarm.

En het lawaai maakt de Comanche kwijt.

En de telefoon vloekt.

En de liften houden zich vast.

En de bloeddorstige chirurgen huilen
en rennen als wolven

de gang door
om haar Comanche te ruiken.

En de lucht-dokters slapen
hun chemische slaap.

Met haar zit veel gesleep en getrek
van de dweilwagen en de Comanche.

Ziet zij nooduitgangen en zo
omdat er ook geklots van de trap was.

Ging zij zo steriel mogelijk
haar spoor op te dweilen.

Langs de zevende verdieping
met de babies met hun vitrines

Zitten ze ongewild leven te geven en zo.

Nee
Zij kan niet alle babies ook nog dragen kan ze niet.
Maar met de slangen
wordt geen voorzichtige droom toegediend.
Of druppeltje voor druppeltje God toegevoegd.
Omdat alleen zout water
in de slangen door de babies d'r in gaat
zodat het tranen zijn.
En zij ziet ook de verdieping
met de altijd-van-angst-scheitende-apen
en de verpleegsters spuiten de injectie-sputen
in de altijd-van-angst-scheitende-apen
waar zij ook haar werk vaak zit te doen
met medelijden onder haar leden
en kijken de steriele apen-dokters
en zondigen in de apenbuik
er binnen in
en het angst-stront zondigen ze ook
of de apen nog kennis aan het achterhouden zitten
Net zoals ze in mijn Comanche willen zondigen
Wat god hem gaf en zo.
Een schoon sopje dat ze zelf niet meer hebben.
Klotsende en kotsend
gaat ze verder de omlage trappen af.
Langs de vijfde verdieping waar de afgerukte ledematen
Ga ik met de omlage trap
langs de vierde met de stikkende hoofden
en de gestikte hoofden
waar geen leven meer inzit.
Voorbij de gestoorde hoofden
waar teveel leven en nachtmerries rondloeien.
Door de gangen steel ik de Comanche
Let ik op hem
Zachtjes dat hij niet wakker wordt
Zachtjes dat niemand ons hoort
Zachtjes in de gangen
met de spoelpijpen
en de elektrische buizen
heb ik de Comanche hier gebracht.
En zij geeft hem niet weg
Zij leent hem niet uit
Zij verhuurt hem niet.

Scene: 4

Waxinedans

*De geblindeerde COMANCHE krijgt waxine-lichtjes op zijn armen.
En de SCHOONMAAKSTER begint voorzichtig te schuifelen. Een wankel
walsje volgt.
Aan het slot duwt de COMANCHE de SCHOONMAAKSTER van zich
af.*

Scene: 5

Hansaplast

Vlak voor het publiek trekt de COMANCHE de pleisters van zijn gezicht. De COMANCHE ontdekt de SCHOONMAAKSTER. Geladen kijken zij elkaar aan. Aarzelend gaat de COMANCHE op haar af en fluistert haar wat in het oor. Wat gegeneerd maakt de SCHOONMAAKSTER een hoofdbeweging naar rechts. De COMANCHE haast zich naar de twee glasplaten met de mopwagen.

Scene 6

Toilet-act

Moeizaam komt de COMANCHE tot ontlasting. Onduidelijk gerommel in te kleine toiletruimte. Pijp valt in pot, papier is nat, de walgelijke borstel, even door de broek ragen. En klaar.

Scene 7Operatie

COMANCHE:

Mijn hoofd komt op gang
 beweegt langzaam naar links
 zweetdruppels waaieren met mijn hoofd mee
 mijn hoofd zweeft
 de tanden gaan sneller
 duwen de huid van de wang naar links
 en naar links
 omloop rond mijn strot
 vriend nek draait mee
 tot die knakt
 het infuus trekt los
 vloeistoffen spetteren op de marmeren vloer
 iemand schreeuwt iets
 de naald staat rechtop in mijn arm
 en mijn hoofd zweeft
 naar links
 en links
 is mijn goede vriend beton
 mijn ogen sluit ik
 bloed waaiert mee
 met mijn hoofd
 naar mijn goede vriend beton
 en de gespen houden mij op mijn plaats.
 Niet bloeden
 Niet kwijlen
 Iedereen kijkt
 alle ogen gaan met mijn hoofd mee
 en iedereen ziet
 hoe mijn hoofd
 het beton raakt
 Eerst de spetters
 dan het hoofd.
 Even weg
 Ik ben er niet
 Mijn ziel kruipt weg
 tussen het kalk en grind
 van goede vriend beton.
 Iedereen klapt.
 En het klinkt als een vuurpeloton.
 Neeneeneeneenee!
 Ik ben de laatste indiaan
 ze zijn o zo zuinig.
 Niet bloeden
 Niet kwijlen
 Mijn ziel kruipt niet weg
 in een betonnen muur.
 Mijn ziel blijft hierrrrrrrrrrr.

Een roestvrijstalen beugel gaat omhoog
mijn hoofd gaat mee.
Nieuwe naald wordt ingebracht.
Mijn hoofd hangt voorover.
Mijn hoofd krijgt een hoofdsteun
Mijn nek
Mijn arm
mijn been ligt over een beensteun
mijn pols
mijn rug
mijn tong op een tongsteun
kwijl druipt
bloed druipt
Niet kwijlen
Hier
daar wordt je rustiger van.

*SCHOONMAAKSTER nadert de COMANCHE veegt het kwijl van zijn mond.
Hij staart haar aan.*

SCHOONMAAKSTER:
Kijk niet zo.

*Beiden staren voor zich uit. COMANCHE beweegt hand langzaam naar de
SCHOONMAAKSTER. SCHOONMAAKSTER hunkert haar wang in zijn hand.*

Scene 8

Raam en daarbuiten

*De COMANCHE en de SCHOONMAAKSTER staan voor de rechter glasplaten.
Ze kijken door het glas, alleen hun gezichten zijn aangelicht.
Hun gezichten worden in de drie glasplaten gespiegeld.*

COMANCHE:

Is dat daar buiten dezelfde wereld als hier.

SCHOONMAAKSTER:

Ja we kijken gewoon door het raam.

COMANCHE:

Het verdwijnt niet
als ik niet meer kijk.

SCHOONMAAKSTER:

Dat zou oneerlijk zijn.
Als ik hier sta te kijken
en het zou verdwijnen omdat jij niet meer kijkt.

COMANCHE:

En als iedereen op de hele wereld
de ogen dichtdoet
is het er dan nog
als iedereen weer de ogen opendoet.

SCHOONMAAKSTER:

Dat weet ik niet

COMANCHE:

Of is er dan een hele andere wereld

SCHOONMAAKSTER:

De mensen zouden gek worden
als er bij elke oogwenk een nieuwe wereld zou opdoemen.

COMANCHE:

De mensen worden ook gek
als er bij elke oogwenk
een oude wereld opdoemt.

SCHOONMAAKSTER:

Misschien heb je wel gelijk
maar om te voorkomen dat iedereen op de wereld
in een toevallig moment
allemaal de ogen dicht hebben
houdt de ene helft van de wereld
de wacht
terwijl de ander slaapt.
Dat wisselt elkaar elke dag af.

COMANCHE:

Dan moet je elkaar wel vertrouwen.
dat ze niet snel de wereld
in eigen voordeel veranderen
terwijl je slaapt.

STILTE

COMANCHE:

Het is een tijdlang zo gegaan
dat je je ogen weer open deed
en de wereld
was dezelfde
als toen je je ogen dicht deed.
Maar nu lijkt de wereld in je ogen kleiner
en steeds kleiner
elke ochtend
en het noorden
krimpt
en het zuiden
krimpt
en het oosten krimpt.
Zo meteen is er alleen nog maar Westen
en gaat de zon alleen nog maar onder.

Scene 8

Opmaak

*De COMANCHE beschildert zijn gezicht en smeert zijn hoofd met klei in.
De SCHOONMAAKSTER volgt zijn voorbeeld.*

Scene 9Laarzen-act en Kanibaal hoofd

De COMANCHE komt naar voren met twee laarzen. Hij zet een laars op de grond. Er komt stoom uit. De COMANCHE luistert naar het geruis. Vervolgens begint hij de andere laars leeg te gieten. Er stroomt glas uit.

De COMANCHE hurkt bij de laarzen. Stoom dampst uit de laarzen. Licht dampst uit de laarzen.

COMANCHE:

Na de veldslag lig ik
 rustig te bloeden onder de brug
 rook een sigaar en kijk
 Uit de wonden welt met elke hartslag
 wat bloed op
 dat in een stroompje
 de grond inloopt.
 Ik buig me voorover en lik het bloed
 uit mijn wonden op.
 Smaakt goed zegt mijn mond
 Nu begrijp ik waarom de aarde zo gulzig
 het bloed opzuigt.
 Voorover zuig ik al het bloed op uit voorzorg
 voordat ze komen
 en de randen van de snijwonden graas ik af
 bijt me vast
 in de bloedende zomen
 scheur de rafels van de wond.
 Voordat ze komen.
 Proef de zoute staalsmaak
 van het bloed
 Weerstand van het vlees
 wanneer mijn tanden
 er doorheen bijten
 en het smaakt zo goed.
 Ga ik verder
 voordat ze komen
 en verder eet ik
 aan mijn bloedend been
 begin ik
 en ik ruk
 voordat ze komen
 aan de zenuwen
 en spieren
 vreet ik een weg
 door mijn pezen en lendenen
 scheur ik vliezen weg
 eet ik snel door.
 Voordat ze komen.
 Ik boer met mijn maag in mijn mond
 terwijl ik de darmen al

in mijn keel heb doorgeslikt
Niks zullen ze vinden
als ze komen.
En alles kauw ik
en verscheur ik met mijn snijtanden
en mijn hart en mijn longen
eet ik op.
Snel
voordat ze komen.
Totdat alleen mijn mond
in het gezicht nog over is.
en de rest van mijn goedsmakende lichaam
vinden ze niet meer terug
heb ik al achter de kiezen
de vingerafdrukken
door mijn keel gepropt
door de slokdarm
in de maag die
ik alweer inslik
en het eten en gegeten worden
gaat steeds sneller
en sneller
en ik keer binnenstebuiten
Niks is meer leeg te pompen
alleen nog mijn mond,
bijtende tanden
en bloederige tong liggen
happend in het groene gras liggen
happend in het niks
met een bloedbaard.
Mijn hoofd rolt over de vlakte
en het gras
is het servet
voor mijn lachende kin.
En mijn mond en hoofd
is vol
en rolt donderend over de grasvlakte.
Van mij kunnen ze niks afnemen
als ze komen.

Scene 10Bartok:

SCHOONMAAKSTER:

Alles is stoffiger dan vroeger.
 daaraan zit je het aan het zien
 Bovenop de kast in de gang d'r op
 moest je de lap twee keer per jaar
 d'r langs halen.
 Nu vaker.
 Logisch natuurlijk
 die huizen die uit elkaar liggen
 dat zware verkeer op straat
 En als je jezelf in de stoel gaat zitten
 en tot rust aan het komen zit
 ligt daar meer stof gekomen als vroeger.
 Of de beeldbuis ook.
 De ontvangst is slechter geworden.
 En als het niet slechter geworden is
 dan is het duurder.
 Je merkt het aan het stof
 dat het veel stoffiger is.

COMANCHE:

Ik had één broer.
 Wij tweeen waren de laatste Indiaan
 de rest uitgemoord, verziekt, of aan
 belachelijke gewoontes gestorven.
 Wij waren de laatste Indiaan
 Soms noemde ik hem de laatste
 was ik de een na de laatste.
 Of hij noemde mij de laatste
 en dan was hij de een na de laatste.
 Of hij mij de allerallerallerlaatste
 en dan noemde ik hem weer alleralleralleraller
 eentje meer
 zodat hij de laatste Indiaan was.
 Mijn broer ...
 stonk zo godsachterlijk uit zijn nek
 dat hij altijd een zwerm vliegen
 om zijn hoofd meedroeg.
 Zijn gezicht was één krioelende
 Gordiaanse knoop van vliegen.
 Er waren mensen die beweerden
 dat hij als twee druppels water op mij leek
 maar dat heb ik nooit kunnen vaststellen
 de vliegen ontnamen mij het zicht.

SCHOONMAAKSTER:

Door het zware verkeer en zo
 Hangt ook van de wind af
 Veel stoffiger

komt ook van verder.
Rooige stof
en het knarst tussen de tanden.
Soms lag rood stof over jou.
Vuiligheid
zat je langzaam aan het begraven.
Heb ik weggestofzuigerd
voorzichtig
Dat ik geen grote gedachten mee aan het zuigen zit

COMANCHE:

Mijn grootste gedachte
was hoe ik die vliegen
bij mijn broer vandaan kreeg

SCHOONMAAKSTER:

De vuilniszakken meteen buiten zetten.
Niet wachten!
Niet wachten!
Dan zitten ze aan het broeden.

COMANCHE:

Ze zaten al aan het broeden
En ik kan toch moeilijk mijn broer buiten zetten.
Hij stond binnen
Als hij zijn mond open deed
weken de vliegen uiteen
kropen in zijn mond
legden hun hele nageslacht
achter in zijn keel
vliege-eieren in zijn strot
de maden kropen over zijn tong
Het onderscheid tussen ongedierte en broer
werd vager en vager.
Vliegekop leefde van
wat gekauwd en uitgespuugd was.

SCHOONMAAKSTER:

Jij stroopt een bergleeuw
Jij drinkt helder water
Jij jaagt je kano door watervallen heen
Jij luistert 's nacht naar de sterren
Jij praat met wolven
Alles is glashelder
en streeploos
de onbezorgdheid van je luchten
de rookhut
je berkenbastlendenschorten
je trots
Comanches blijven maar komen.
Jij springt de blanken op hun nek

en snijdt in een haal
geruisloos hun strot door.
Je steelt paarden
en steekt alles in de hens
En je blijft maar komen
En je paarden springen
over alles heen.
Jij maakt iedereen van kant
en alle duivels
schiet je neer
en je gilt
je gilt
je gilt
je gilt
En je borstkas gaat zacht op en neer
en je praat moeizaam maar mooi

COMANCHE:

Die nacht kwam ik lam als een maleier uit de bingohal.
Daar stond mijn broer
de laatste Indiaan
en ik vond hem zo walgelijk
zo ongelooflijk smerig
ik zei
kom vliegekop
we gaan naar de leestafel.
Bij de leestafel pakte ik de krant van zaterdag
en sloeg het vliegehoofd van mijn broer
kapot tegen de muur.
Bloedpap
vliegepus
droop van de muur.
De laatste vlieg viel dood neer
Ik keek vliegekop aan
maar er was niks meer
alleen nog een stukje nek
met de huid
verder alles weg.
Bleek helemaal geen hoofd te hebben

Scene 11

Zenuwe Stuk

COMANCHE:

Als ik een chirurg was
 dan zou ik met een vlijmscherp mes de huid openleggen
 laag voor laag
 dan zou ik alles om de zenuw wegsnijden
 met zaag en mes
 een sokkel maken
 ik zou alles wegsnijden
 todat die ene zenuw alleen zou glinsteren
 als een bloem
 paarskloppend van geirriteerdheid,
 op die sokkel in het heelal,
 als voorpost van een veel complexer
 satanisch mechanisme dat gemaakt is om
 pijn en leed te verwerken,
 staat die ene natte, druipende zenuw,
 kronkelend onder het onbarmhartige daglicht
 gewend als zij is haar werk,
 het verzamelen van pijn,
 altijd in het donker te doen
 en dan zou ik aflopen
 op die trillende blinde zenuw
 en uit mijn koffer
 zou onverwachts de hardste staalborstel komen
 en zich aan mijn hand aanbieden
 en de wetten van de logica volgend
 zou ik de frustratie van mijn leven
 mijn verkrampte jeugd
 botvieren op de daar naakt voor mij staande blinde zenuw
 en ik zou doorgaan met deze barokke
 staalborstelorgie
 todat ik al het gevoelige weefsel weggepoetst zou hebben
 zodat ik niks meer voel
 zodat er geen buiten alleen nog binnen is

Ongemakkelijke stilte.

COMANCHE:

En nu?

*SCHOONMAAKSTER kijkt de COMANCHE vragend aan.
 COMANCHE trekt in vragend gebaar zijn armen op.
 In crescendo tot een krampachtige tic.*

Scene 12

Gestolen

De voorafgaande ruzie valt dood. De COMANCHE valt terug in een trance-toestand. De SCHOONMAAKSTER gaat zitten.

SCHOONMAAKSTER:

Medelijden is iets raars
 het is een gevoel.
 Een gevoel is het
 jaaaaaa.
 Zit ik nu te wachten
 Waarop.
 Op dat het medelijden weer overgaat.
 Of dat er iets voor in de plaats komt.
 Paniek
 onzekerheid.
 God wat heb ik met hem lopen slepen.
 Twee kratten bier en zestig blikjes kadaver
 Dat is ook zwaar
 maar niet zo zwaar als een halfdode indiaan.
 Scheef ben ik.
 Zou dat nog recht trekken.
 Ik heb hem rechtop in mijn mop-wagen gezet
 en ben het doodsanatorium uitgereden
 omdat hij de laatste was
 hadden ze gezegd
 moesten ze voorzichtig met hem zijn.
 Ze hebben lang naar hem staan kijken
 gewacht hebben ze op een beweging
 een woord.
 Maar hij bleef maar in coma
 daar kwam hij niet meer uit
 en toen heb ik een scheutje medelijden gekregen
 en ging het vreselijk schuimen in mijn
 en dacht ik
 hij moet hier weg
 En zij maakten zich al klaar.
 Wij moeten in hem kijken
 en weten wat hij denkt
 Zei meneer de hersendokter
 terwijl hij zich steriliseerde
 En de beitels
 en zagen werden ook al gesteriliseerd
 en de indiaan bleef maar in coma
 En alle machines gingen aan
 en ik zat aan het kijken
 als alle machines aangingen
 en rubberen dingen in glazen buizen
 aan het bewegen zaten
 En alle dokters
 keken naar de roentgen-foto

van wat er in de Comanche zat
en terwijl iedereen zijn ogen de kost gaf
om niet middenin de Comanche
de weg kwijt te raken
En alle verpleegsters hadden
blinddoeken voor
want ze mochten niet gewaar worden
wat er in de Comanche zat
en wat hij dacht en aan het dromen lag
Want dan zou zijn hoofd misschien besmettelijk worden
en was er snel van een epidemie spraken.
Omdat vrouwen nu eenmaal bevattelijker zijn
voor verwarrende gedachten en grote vrijheid
daarom dat ze gaan schoonmaken
zodat het ordelijk is.
En terwijl de verpleegsters met hun blinddoeken
hun handen stonden aan het steriliseren
en de hersendokters keken verbaasd naar de foto van de Comanche
en de verpl....
en toen heb ik de Comanche gestolen
en met een dweil over zijn hoofd
in mijn mop-wagen gezet.
Omdat ik het niet meer aan kon zien
en ik dacht
nu is het uit
uit uit uit.
Zo'n kostbaar hoofd
zo'n wijsheid
wilden zij de beitel inzetten
en de zaag en de boor
Zij wilden wel even dat eitje pellen.
Aan mij dachten ze niet
want ik ben stom
en ik heb een grote onwetendheid
onder de leden
alsof ik niet wemel van gedachten
en dromen en gevoelens
zich niet door mijn lichaam
aan het verspreiden zitten.

Maar nu heeft zij toch wel
een grote spijt over zich gekregen.
Net als mensen wel meer een grote spijt in hun lendenen
krijgen wanneer ze op een warme dag
teveel aan elkaar zitten
en zonder dat anderen het weten
of echtgenotes daarbij zijn
iets met elkaar doen in de caravan.
Dan verkeren zij in grote spijt.
En wordt de caravan van schaamplaat
en nep eikenhout

en is het alleen een vodge
waar je nog vele jaren je plezier uit moet knijpen
wat er niet meer is.

Ja
ik heb de Comanche gestolen
Welke schoonmaakster
heeft de kans
een dromende Indiaan te stelen.
Hij komt niet thuis van zijn werk
om mij te stikken
met zijn tv
en te stikken
met zijn doelloosheid
en te stikken
met alles
wat zijn lichaam laat vallen
de zwaarte te stikken.
Of bijvoorbeeld als de caravan
de wagen het ravijn in trekt.
En de man haar stikt
van woede en kwaadheid
die hij al een jarenlang
aan het opdweilen is
op de zaak.
Alles wat de Comanche doet
heeft geen gewicht
geen zwaarte.
Dat zweeft.
Daar kan je makkelijk onder dweilen.
Dat droomt
Dat stikt niet.
Dat ademt
Daar hoopt geen stof op
dat ruikt naar ruimte
dat ruikt niet naar stik
Dat zweeft daarboven
en tussen de sterren
Daar kan je naar boven naar kijken
als je staat te dweilen
kan zij daar naar kijken
en haar handen kunnen de dromen proberen te pakken
misschien niet aanraken
Maar zij kan op haar tenen staan
en zich lang maken
en haar armen worden langer en langer
en haar ogen krijgen een licht
en haar bloed gaat stromen
En in het reiken naar de droom van de Comanche
als zij daar bij probeert te horen
gaat ze gloeien

en wordt ze meer
en mooier
als de Elle
waar ook iedereen lang is
omdat ze naar dromen gerekt hebben.
En waar de ogen helder zijn
omdat ze alles hebben zien zweven
zonder zwaarte
zonder stof.
En de comanche kan dat dromen
en zij zweeft mee
en halverwege is het al mooier
dan gebogen naar de grond.

*De SCHOONMAAKSTER pakt de kratten bier
en de blikjes kattevoer en verdwijnt.*

Scene 13

Bingo!

Wat hebben ze van mij gestolen.
Wat heb ik ze gegeven.
Mij gouden Bingo-dromen.
Bingo.
Bingo.
Chief Alle-Negen-Op-Een-Rijtje
Chief Bingo laat wat vallen
Chief Bingo valt
in coma.
Lang wachten voordat je kaart vol is.
Lang wachten.
Wat zegt de eigenaar van een blondine
als zij de keldertrap afvalt.
Kan je een kratje bier meenemen
Bingo.

Memo
Geef ik jou een huid
geef jij mij een geweer
geef ik jou een droom
geef jij mij een vrouw
geef ik jou
een geweer
geef jij mij
een wang.
Daar sla ik niet meer op
dat is duidelijk.
Met helicopters zijn ze over mij heen gevlogen.
Op zoek naar mij.
Ik wis alle sporen zorgvuldig uit
maar ze zien mij gewoon staan
van boven.
Ik sta achter een lantaarnpaal.
maar ze hebben me gewoon gevonden.

De COMANCHE staat te pissen. Moeizaam trekt hij eerst zijn linkerbeen omhoog dan het rechterbeen. Dogwise.

Mijn regendans is droger dan vroeger.
En dan met je zatte kop
in de gokhallen van het reservaat
de Bingo
voor de oude gekken leiden
in opzichtige glanzende overhemden
met hun gillende pruikhoofden.
en hun roodaangelopen hartinfarctkoppen.
Chief Alle Negen Op Een Rijtje
Bingo
Willen wij nog wat vuurwater

voor een stukje grond
een bingo-kaart
en een ouwe sok.
We dachten
een paar beloftes houden ze wel
Bingo
De enige belofte die gehouden werd
was het alcohol-percentages van het vuurwater.
Jaaa treurig is het wel
maar dat wisten we toen nog niet.

Memo
Geef ik jou een teken
geef jij mij gelijk
geef ik jou water
geef jij mij dorst
geef ik jou bloed
geef jij mij tyfus.
geef ik jou vrijheid
geef jij mij rechten.

Hun hoofden hebben de vorm aangenomen
van hun portefeuilles.
Als ze hun mond open doen
rolt er geld uit
of slikken ze geld in.
Ergen in hun portefeuilles
is een pasfoto verstopt
van degenen waar ze van houden zeggen ze.
Maar dat beeld is weggestopt
achter al het geld
en dat ontnemt het zicht
op iedereen waar ze van houden
in hun portefeuilles.
En er zijn vrouwen die hebben hun portefeuilles
tussen hun benen
en daar is de pasfoto van degenen
die ze liefhebben uitgehaald
of misschien wel weggesneden
omdat dat zou storen.
Bingo.
En overal ratelen de telmachines
die alles tellen
alle dingen.
En als ze weten hoeveel dingen er zijn
zeggen ze hoeveel een ding kost.
Als er van een ding weinig is
vragen de portefeuille-hoofden meer geld.
En zo worden ruggesgraten
stapels geld.
En een openhartoperatie
moet je volop betalen.

Terwijl ze alleen snijden
en onnodig veel leed toebrengen.
Zodat je weer moet herstellen
met een hart waar
al het geld uitgehaald is.

Nu gebeurde het tijdens een bingo-avond
dat de blanken tot de conclusie kwamen
dat niemand meer zin had in liefde.
Bingo
Liefde is te moeilijk.
Bij liefde ben jezelf even de deur uit.
En wat gebeurt er dan met je portefeuille.
Ok dan schaffen we alle liefde af.
Gaan we nu weer verder met bingoen.
Krijzen de bejaarden.
En alle oudjes krijzen
om meer te winnen
terwijl ze steeds armer worden.
Maar dat geloven ze niet
met hun portefeuille-ogen
En iedereen roept Bingo
en iedereen wint.
Er zijn een paar mensen kwijtgeraakt.
Ergens verdwenen in al die spelletjes
en quizen
en weddenschappen
en doolhoven
en raadsels
en transacties
en overschrijvingen
en wisselingen.
en al het gezeik dat met bakken uit de radio wordt gesmeten
omdat ze het aan de andere kant nie willen hebben.
Alles raakte kwijt
en niemand kon zich meer herinneren wat dan geweest is.
Dus vroegen zij nog grotere portefeuille hoofden
om dat te verzinnen
of wetenschappelijkerwijs uit de apen
de oorlogen
of de hoofden te halen.
Maar zij waren alleen
steeds krachtiger en krachtiger bezig
hun hoofden vol te proppen met
metaal en zwaar papier.
Raakten ze alles kwijt.

Nou ja
Naar mij wordt toch niet geluisterd
Ik word gewoon rondgesjouwd
als een krat bier

als zestig blikjes kattevoer.
Wat moet dat met dat geklim over mij heen

Plotseling krijgt een schoonmaakster een idee.
Met een watje en nailremover
verwijder je de spijkers van christus.
Zonder ook maar in de verste verte te weten
waar je mee bezig bent verwijder je
met een watje en de nailremover
de spijkers.
En christus pleurt van het kruis af.
Hij is vergeten hoe hij rechtop moet staan
hij heeft geen ruggegraat
geen ruggegraat van kalk
en geen ruggegraat van geld.
Nooit zal hij zo dramatisch hangen als vroeger.
Zo langgerekt hangt hij dan niet meer
dan ligt hij als een hoopje stront
onder aan een houten paal.

Stilte.

Kleed me aan.
Die voeten sluipen niet weg
Ik wil terug
over de trappen die nergens toe leiden
langs de altijd-van-angst-scheitende apen.
En het angststront douw ik terug in de apen
en uit hun ogen komen weer ongerept de bossen en bomen
en uit hun monden de onbegrijpelijke boodschappen
naar de volgende verdieping
waar de dode babies
gewoon blijven rusten
over de trappen
terug
naar de verdieping
waar de oude mensen hun botten
in estafette
aan anderen doorgeven
en in slaap vallen.
En de voeten lopen terug
naar de operatietafel
waar de maden kruipen
waar de vliegen vliegen
deze voeten schreeuwen de geboorte van de laatste indiaan
Ik ga liggen
steek de naald weer in mijn arm
Iedereen klapt
ik buig
en val voor iedereen in coma.